

Ο χαρούμενος στρατοκόπος, ο ξεχασμένος ακαδημαϊκός

Η ζωή και το έργο του αθηναιογράφου **Δημητρίου Καμπούρογλου** και η περιπέτεια του αρχείου του **Ιωσήφ Σιακκή**, που τώρα αξιοποιείται

Εξέχον μέλος της αθηναϊκής κοινωνίας, ο Δημήτριος Καμπούρογλου διακρίνεται για το χούμορ και το σπινθηροβόλο πνεύμα του

ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΙΝΗΣ ΚΟΥΖΕΛΗ

Δύο φίλοι γευματίζουν σε μια εκδρομή στον Υμηττό, το 1910. Ο ένας έχει αποφασίσει να αυτοκτονήσει και το εξομολογείται στον άλλον. «Περικλή, τι θέλεις να πας στον άλλο κόσμο; Έχουν εκεί τέτοιους κεφτές;» αστειεύεται ο φίλος του. Έναν αιώνα αργότερα ο αισθησιαστής Περικλής Γιαννόπουλος έχει περάσει στην ιστορία της λογοτεχνίας για την πρόδρομη νεωτερικότητά του και τη θεαματική αυτοκτονία του ενώ ο χιομωρίστας Δημήτριος Καμπούρογλου (1852-1942), στριμωγμένος ανάμεσα στους γλυκερούς καθαρευουσιάνους ποιητές της ρομαντικής Αθηναϊκής Σχολής και στην ορμητική παλαμαϊκή γενιά του 1880, λαομνησθήκε.

«*Ήταν ο επαγγελματίας της ιστοριοδιφίας και ο σπόρτσμαν της λογοτεχνίας, ο ευπατριδής της ανθρωπίνης συμπεριφοράς*» έρχεται να μας θυμίσει ο Ιωσήφ Σιακκής στη βιογραφία *Δημήτριος Γ. Καμπούρογλου. Η ζωή και το έργο του*, ένας λόγιος που «πίστευε στους νέους και τους αγαπούσε, που δεν δισταζε να υποστηρίξει κάθε προοδευτική ιδέα, που στάθηκε υπέρμαχος του γυναικείου αγώνα για την ισότητα της γυναίκας και χρησιμοποίησε τη δημοτική γλώσσα σε διήγημά του πριν ακόμα κι από τον Ψυχάρη με το μανιφέστο του».

Εγγονός εκ μπητρός του δημογέροντα Αγγελου Γέροντα και γιος του δημοσιογράφου, εκδότη και θεατρικού συγγραφέα Γρηγορίου Καμπούρογλου, ο Δημήτριος Γ. Καμπούρογλου ήταν εξέχων αστός της αθηναϊκής κοινωνίας. Σπούδασε Νομικά, αλλά έβρισκε ότι η δικηγορία «δεν είχε πελάτας αλλά μελέτας». Την παράτησε και εργάστηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία και ως δημοσιογράφος.

Εξέδωσε το περιοδικό «Εβδομάς» (1884-1886), οικογενειακό έντυπο πολύ επιτυχημένο, με λογοτεχνική, ιστορική και λαογραφική ύλη και παρεμβατική άρθρογραφία στα πολιτικά πράγματα. Συνέθεσε ποίηση για μεγάλους και στίχους για παιδιά, έγρα-

ψε πεζογραφία, ιστορικά δράματα. Ποιητής στα νιάτα του διακρίθηκε στον Βουτσιναίο Διαγωνισμό, στα γερμάτα τιμήθηκε με το Αριστείο Γραμμάτων και Τεχνών. Διηύθυνε την Εθνική Βιβλιοθήκη (1904-1917), από το 1927 ήταν ακαδημαϊκός. Οι γραμματολογίες τον μνημονεύουν κυρίως ως τον ιστοριογράφο της *Ιστορίας των Αθηνών επί Τουρκοκρατίας* (1889-1896) και των *Μνημείων της ιστορίας των Αθηνών* (1889-1892), έναν φυσιολόγη και χαρούμενο στρατοκόπο, εραστήχη αρχαιολόγο και πρόδρομο λαογράφου, έναν ακόμα αθηναιογράφο, τον «Αναδρομάρη» της Αττικής, όπως ήταν γνωστός από το ψευδώνυμο με το οποίο υπέγραφε τα κείμενά του στην εφημερίδα «Εστία», ο οποίος άφησε ελάσσονα ιστορικά διηγήματα.

Όσοι συναντούσαν τον Καμπούρογλου τον συμπαθούσαν αυθόρμητα. Ήταν δραστήριος, ανεξίκακος, γλυκομίλιτος, με πνεύμα δαιμόνιο και σπινθηροβόλο, παρομιώδης ανεκδοτολόγος. Πιθανόν η γνωριμία μαζί του ή μια διανοητική συγγένεια να οδήγησαν τον εβραίο ιστοριοδίφη Ιωσήφ Σιακκή (1917-1999) στη συγγραφή της παρούσας βιογραφίας. Είναι άγνωστο πότε γράφτηκε, πιθανόν κοντά στο 1974, αν κρίνουμε από την τελευταία βιβλιογραφική εγγραφή. Παραδίδεται σε αρκετά δακτυλόγραφα βιβλιοδετημένα αντίτυπα στο Αρχείο Ιωσήφ Σιακκή στο Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ) και εικάζεται ότι συντάχθηκε με αφορμή κάποιον διαγωνισμό της Ακαδημίας Αθηνών, παραμένει όμως αδιευκρίνιστο αν υποβλήθηκε και ποιο ήταν το αποτέλεσμα.

Ο Βιογράφος και το Αρχείο του

Γιος του εμπόρου Μωυσή Σιακκή, με καταγωγή από τη Χαλκίδα, ο Ιωσήφ Σιακκής γεννήθηκε στην Αθήνα, φοίτησε στο Πειραματικό Σχολείο και σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πολέμησε στο αλβανικό μέτωπο και με το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα της Μέσης Ανατολής, άσκησε τη δικηγορία και αφοσιώθηκε

στην ιστορική έρευνα, κυρίως εβραϊκών ενδιαφερόντων. Λίγα κείμενα είχε εκδώσει όσο ζούσε: το ταξιδιωτικό *Γνωρίματα με την Ερέτρια* (1951), τη συλλογή διηγημάτων *Πικρές αλήθειες* (1952) και τη μετάφραση *Η διδασκαλία της περιφρόνησης (Αλήθεια ιστορική και μύθοι θεολογικοί)* (1966) του γαλλοεβραίου ιστορικού Jules Isaac. Πεθαίνοντας άφησε ένα αρχείο με μεγάλη πληροφοριακή αξία για τον ελληνικό εβραϊσμό, μελέτες, ομιλίες και πεζογραφήματα.

Η έκδοση της βιογραφίας του Καμπούρογλου

εντάσσεται στους όρους αξιοποίησης του Αρχείου Ιωσήφ Σιακκή, που δώρισε το 2003 στο ΕΛΙΑ ο γιος του Μωρίς Σιακκής. Ο Σιακκής παρουσιάζει με ευσυνειδησία τη φουρογονμία και αποτιμά όλες τις δραστηριότητες του Καμπούρογλου βασισμένος κυρίως σε δημοσιεύματα σε εφημερίδες και περιοδικά της εποχής, σπανιότερα σε προφορικές μαρτυρίες και κυρίως στα δημοσιευμένα φιλολογικά απομνημονεύματα του Καμπούρογλου.

Το υλικό δεν είναι πρωτότυπο, αλλά η αφήγησή είναι

άνετη, έχει ρυθμό, αναπαράγει την ατμόσφαιρα της φιλολογικής Αθήνας στα τέλη του 19ου και στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα και τη ζωντανεύει με νόστιμα περιστατικά και χιομωριστικά σχόλια που ο Καμπούρογλου θα ενέκρινε. Κυρίως, ανακινεί την περιέργεια για τον άνθρωπο, ώστε να θυμηθούν τον Καμπούρογλου και οι εξειδικευμένοι ιστορικοί. Εργογραφία, βιβλιογραφία, κατάλογοι δημοσιευμάτων, αποδελτώσεις κρίσεων, όλα είναι εκεί. Ο Ιωσήφ Σιακκής έχει κάνει όλη τη χαμηλοδολεϊά της προεργασίας.

ΙΩΣΗΦ ΣΙΑΚΚΗΣ
Δημήτριος Γ. Καμπούρογλου. Η ζωή και το έργο του
 Εκδόσεις Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, 2012, σελ. 259, τιμή 20 ευρώ